

# Nelegálny softvér u matfyzákov

Ivan Kováč, Pavel Labath, Ivana Selečéniová

17. mája 2010

## Pod'akovanie

Ďakujeme nasledovným študentom za distribúciu dotazníkov: Alena Bachratá, Miroslav Baláž, Vladimír Hudec, Ivan Labath, Kristína Lidayová, Zuzana Margočová, Ján Mikula, Marika Mitrengová, Radka Selečéniová, Soňa Slobodníková, Martin Veselý.

Tiež chceme pod'akovať Ľuborovi Illeкови za vytlačenie veľkej časti dotazníkov. V neposlednom rade chceme pod'akovať všetkým študentom, ktorí boli ochotní vyplniť naše dotazníky.

## 1 Úvod

Cieľom nášho projektu je zistenie miery využívania nelegálneho softvéru medzi študentami FMFI UK. Uvádzame tiež hlavné dôvody, prečo študenti používajú nelegálny softvér namiesto legálneho (či už kúpeného alebo bezplatného) softvéru.

## 2 Použité metódy

Dotazníky sme rozširovali dvoma spôsobmi – elektronicky a papierovo. Buhužiaľ, pôvodnú, elektronickú verziu vyplnilo minimum ľudí. Dôvodom bola pravdepodobne obava z neudržania anonymity.

Druhá forma bola o niečo úspešnejšia. Podarilo sa nám získať 203 vyplnených dotazníkov. Tieto dotazníky sme rozdávali vybraným študentom<sup>1</sup>, ktorí mali za úlohu rozdať tieto dotazníky medzi spolužiakmi v ročníku.

Dotazník, ktorý mali študenti vyplniť zahŕňal nasledovné otázky. V ôsmich kategóriách (operačný systém, kancelársky balík, hry, prehrávač médií, editor obrázkov, antivírusová ochrana, programovacie prostredie a iné) sme sa pýtali na počty (respektíve pomer) inštalácií nelegálneho, legálneho zakúpeného a legálneho bezplatne dostupného softvéru spadajúceho do príslušnej kategórie. V druhej časti sme sa pýtali na dôvod používania nelegálnej verzie softvéru.

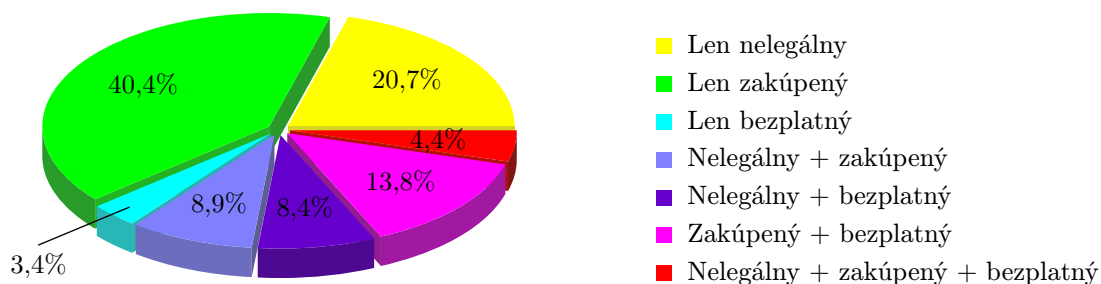
## 3 Výsledky

### 3.1 Operačný systém

Väčšina študentov (približne 66,4%) používa zakúpený operačný systém. Z toho 40,4% používa výhradne zakúpený operačný systém. Bezplatný softvér je v tejto kategórii používaný najmenej zo všetkých kategórií — len 3,4% opýtaných študentov používa výhradne bezplatný operačný systém. Využívanie nelegálnych verzií operačných systémov je rovnomerne rozdelené medzi všetky obory, bezplatné operačné systémy využívajú prevažne informatici.

---

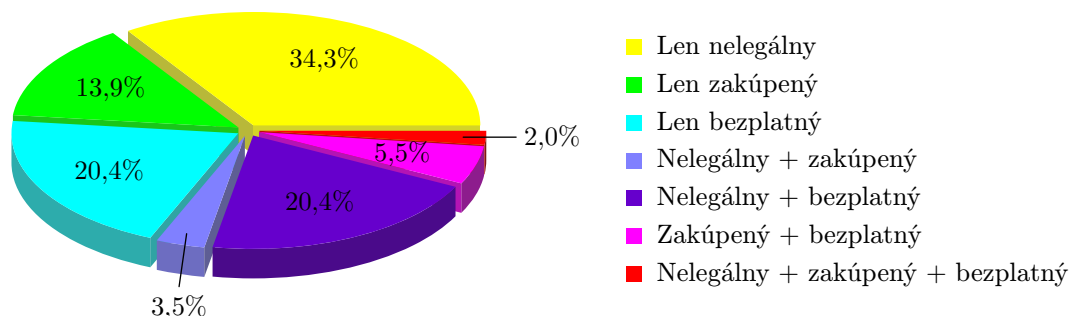
<sup>1</sup> uvedeným v pod'akovaní



Obr. 1: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných operačných systémov

### 3.2 Kancelársky balík

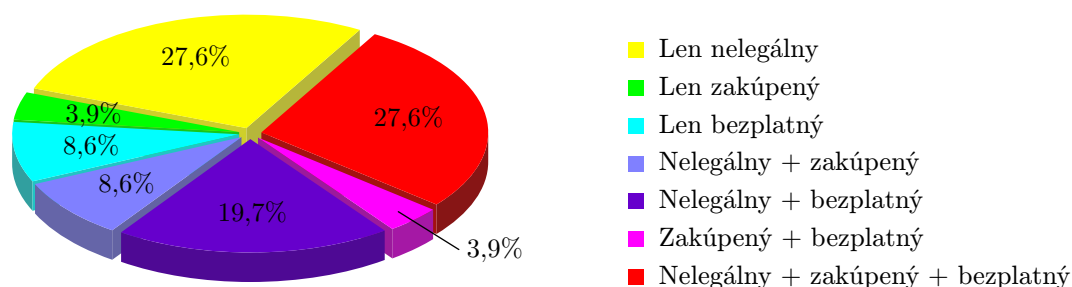
V tejto kategórii sú väčšinou zastúpené nelegálne verzie aplikácií – až 60% opýtaných študentov nelegálne používa kancelársky balík, z toho 34,3% používa výhradne nelegálne kancelárske balíky. Podobne ako pri operačných systémoch, väčšinu bezplatných verzií kancelárskych balíkov využívajú študenti informatiky.



Obr. 2: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných kancelárskych balíkov

### 3.3 Hry

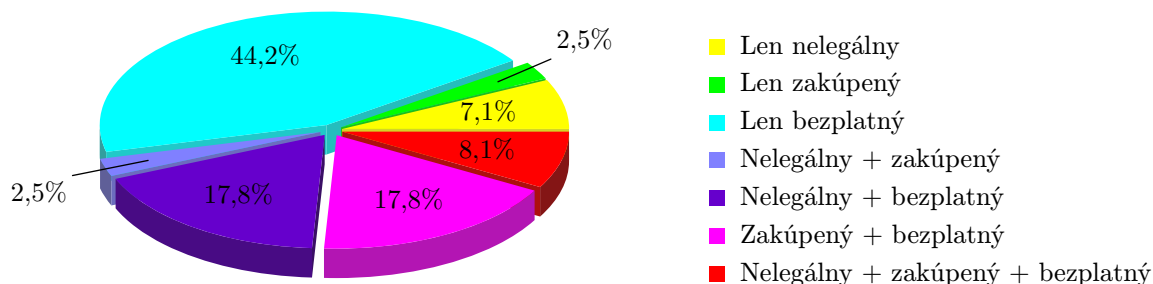
Výhradne zakúpené hry používa len 3,9% študentov, legálne (zakúpené alebo bezplatné) len 16,4% – teda vyše 83% študentov používa nejakú nelegálnu hru. Miera využívania nelegálnych respektíve bezplatných hier medzi odborními je pomerne rovnomerná, s mierne vyšším počtom inštalácií u informatikov (aj nelegálnych aj bezplatných hier).



Obr. 3: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných hier

### 3.4 Prehrávač médií

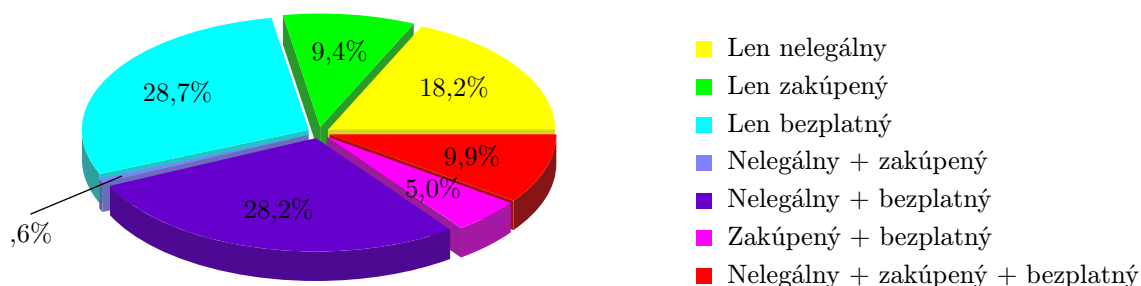
Táto kategória obstála vo využívaní legálnych verzií najlepšie. Bezplatne dostupné prehrávače médií používa až 87% študentov, z toho 44,2% výhradne. Prehrávače médií sú používané až 92,9% študentami, 64,5% študentov vôbec nepoužíva nelegálne prehrávače médií.



Obr. 4: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných prehrávačov médií

### 3.5 Editor obrázkov

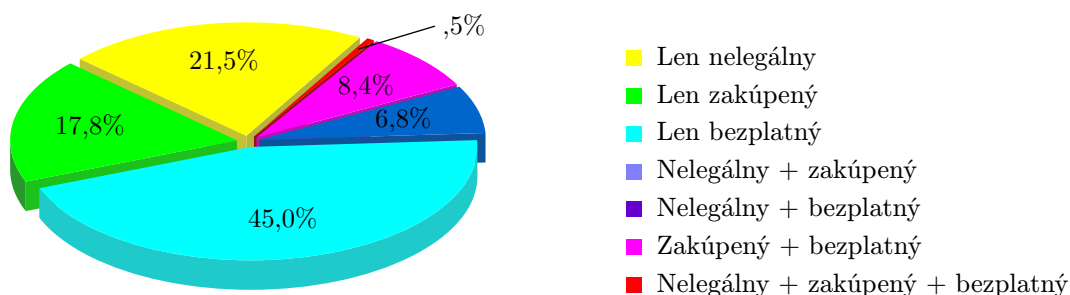
Azda najvyrovnanejšou kategóriou sú editory obrázkov, kde nelegálny softvér používa 56,9% študentov. bezplatné editory obrázkov používajú prevažne informatici – takmer 90% študentov informatiky, oproti približne 60% študentov matematiky respektíve fyziky.



Obr. 5: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných editorov obrázkov

### 3.6 Antivírusová ochrana

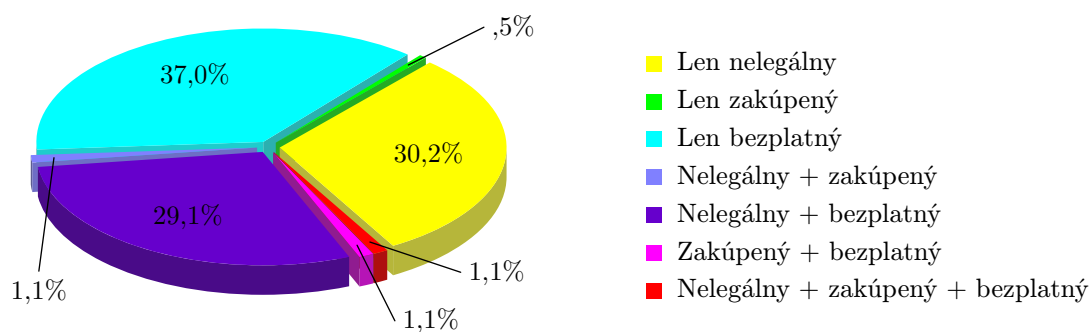
Takmer tri štvrtiny študentov používa antivírus legálne. Navyše, takmer polovica (45%) používa výhradne bezplatne dostupnú antivírusovú ochranu. Aj v tejto kategórii je bezplatný softvér inštalovaný rovnomerne medzi matematikmi, fyzikmi aj informatikmi.



Obr. 6: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných antivírusov

### 3.7 Programovacie prostredie

Až 61% študentov nelegálne používa nejaké programovacie prostredie. Takmer každý informatik a 90% fyzikov používa nejaké bezplatne dostupné programovacie prostredie, Najviac nelegálnych (ako aj najmenej bezplatných – 50%) programovacích prostredí používajú matematici.



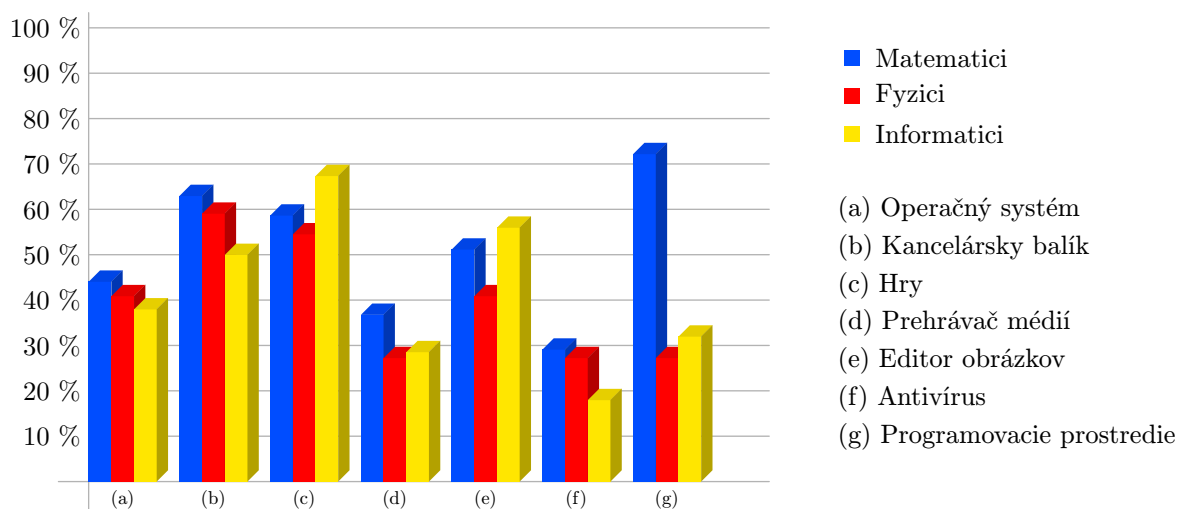
Obr. 7: Pomer využívania nelegálnych, zakúpených a bezplatných programovacích prostredí

### 3.8 Všeobecné výsledky

Ukázalo sa, že väčšinu bezplatného softvéru používajú informatici – v každej kategórii používa nejaký bezplatný softvér viac ako polovica informatikov. Najmenej bezplatných operačných systémov využívajú fyzici – len 13,6% z nich používa aj bezplatný operačný systém, oproti 18% matematikov a 66% informatikov.

Väčší výskyt nelegálneho softvéru pri programovacích prostrediach sa vyskytol u matematikov, väčšina z nich uviedla ako dôvod využívania nelegálneho softvéru to, že je vyžadovaný na nejakom predmete a je finančne nedostupný.

V nižšie uvedených grafoch na obrázkoch 8 a 9 môžete vidieť mieru využívania nelegálneho respektíve bezplatného softvéru pre matematikov, fyzikov a informatikov.

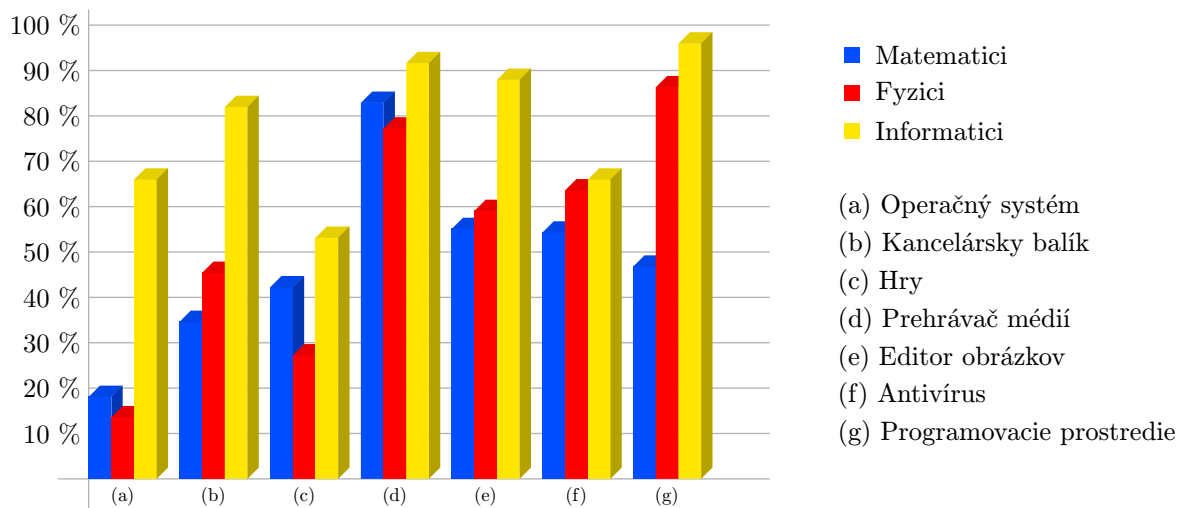


Obr. 8: Využívanie nelegálneho softvéru podľa odborov

### 3.9 Dôvody využívania nelegálneho softvéru

V dotazníkoch sme sa pýtali aj na dôvody využívania nelegálneho softvéru. Dvadsaťtri percent študentov uviedlo ako dôvod, že k softvéru, ktorý používajú nelegálne nepoznajú alternatívu, 39% uviedlo, že im alternatívny softvér nevyhovuje. Približne 11% študentov sa nechce naučiť pracovať s novým programom.

Vyššie polovica študentov (52,7%) uviedla, že softvér, ktorý používajú nelegálne, musia používať v škole respektíve práci. Asi 15% používa nelegálny softvér preto, lebo na ňom závisí iný softvér, ktorý používajú. Takmer tretine študentov nevadí, že porušujú zákon. Tretina študentov uviedla aj iný dôvod ako predchádzajúce, väčšinou sa tento dôvod týkal ceny softvéru. Nižšie uvádzame niektoré zaujímavé dôvody.



Obr. 9: Využívanie bezplatného softvéru podľa odborov

- „Pri kúpe originálneho softvéru sa vyhodia peniaze, pokiaľ budú ceny softvéru aké sú, tak sa nič nezmení, počty nelegálnych inštalácií budú stúpať.“
- „Pretože mi to nikdy neprišlo ako nejaký strašný zločin, keďže sa všetky programy dajú tak ľahko zohnať.“
- „Niekdedy je jednoduchšie stiahnuť si to, ako zháňať legálnu verziu, zvlášť pri hrách.“
- „Nainštaloval mi to niekto iný.“

## 4 Záver

Zistili sme, že nelegálny softvér je medzi študentami FMFI pomerne dost' využívaný. Svetlou výnimkou sú prehrávače médií a antivírusové ochrany. Veľmi zle sú na tom hry, kde štyria z piatich študentov majú nelegálne nainštalovanú nejakú hru.

V tomto projekte sa dá pokračovať viacerými spôsobmi: zozbierať väčšiu vzorku odpovedí, rozšíriť anketu na pracovníkov fakulty, respektíve študentov ostatných fakúlt UK, zaoberať sa koreláciou iných faktorov s používaním nelegálneho softvéru (napríklad ročník štúdia).

## Licencia

Tento dokument je možné používať v súlade s licenciou Creative Commons, Attribution Non-Commercial Share Alike 3.0.

# A Dotazník

## Prieskum stavu používania nelegálneho softvéru na FMFI UK

(študent)

Rok štúdia<sup>2</sup>:

Typ štúdia<sup>3</sup>:

Odbor<sup>4</sup>:

(vyučujúci)

Katedra:

**Do tabuľky vpisujte počty inštalácií daného typu softvéru na vašich počítačoch.**

	nelegálny	legálny, zakúpený	legálny, free
Operačný systém (napr. Windows, GNU/Linux, OS X, ...)			
Kancelársky balík (MS Office, OpenOffice, ...)			
Hry			
Prehrávač médií (VLC, Windows Media Player, WinAmp, ...)			
Program na úpravu obrázkov (Photoshop, Gimp, MS Paint, ...)			
Antivírus (NOD32, AVG, ...)			
Programovacie prostredie (VisualStudio, Matlab, Maple, ...)			
Iné			

Poznámka: Programy ako Windows Media Player, MS Paint a podobne sú súčasťou Microsoft Windows, teda ak máte legálne Windows, máte legálne aj tieto programy. (A naopak.)

**Uved'te dôvod(y), prečo používate nelegálny softvér:**

- k tomuto softvéru nepoznám alternatívu
- alternatívny softvér mi nevyhovuje (zložitejšie ovládanie, menej funkcií, atď')
- nechcem sa učiť pracovať s novým programom
- tento softvér musím používať v škole/práci
- na tomto softvéri závisí iný softvér, ktorý používam
- nevadí mi, že porušujem zákon
- iný dôvod (napíšte aký):

---

<sup>2</sup>Od začiatku aktuálneho štúdia, t.j. ak si druhák magister, napíš 2

<sup>3</sup>Bc, Mgr alebo PhD

<sup>4</sup>Učiteľstvo, fyzika, matematika, aplikovaná matematika, štatistika, informatika, aplikovaná infromatika